

شخصیت «کیان» سندیت تاریخی دارد

یک پژوهشگر تاریخ اسلام گفت: «کیان» در حقیقت «ابوعمره کیسان» نام دارد که یکی از نزدیکان مختار، مورد اعتماد او و از مقامات بلندپایه حکومت مختار به شمار می‌رفته است.

یک پژوهشگر تاریخ اسلام گفت: «کیان» در حقیقت «ابوعمره کیسان» نام دارد که یکی از نزدیکان مختار، مورد اعتماد او و از مقامات بلندپایه حکومت مختار به شمار می‌رفته است.

محمدحسین رجبی‌دوانی در گفت‌وگو با خبرنگار باشگاه خبری فارس «توانا» درخصوص پیشینه تاریخی هم‌رزم مختاربن ابوعبیده ثقفی که در سریال مختارنامه از او به عنوان «کیان» نام برده می‌شود، اظهار داشت: «کیان» در حقیقت «ابوعمره کیسان» نام دارد که یکی از نزدیکان مختار و از مقامات بلند پایه حکومتی او به شمار می‌رفته است؛ البته از سوابق و فعالیت‌های او پیش از قیام مختار هیچ اطلاعاتی در تاریخ نیست اما از زمانی که به مختار پیوست و در قیام او نقش پیدا کرد از اهمیت بالایی برخوردار شد زیرا بسیار مورد اطمینان و اعتماد مختار بوده است.

* ریاست انتظامات و شرطه‌های کوفه برعهده کیسان بود

این استاد دانشگاه در ادامه افزود: اعتماد و اطمینان مختار به این شخص تا جایی بوده است که ریاست انتظامات کوفه و فرماندهی شرطه‌های کوفه به او سپرده می‌شود و در جریان برخورد با جنایتکاران کربلا به فرمان مختار، اموال بسیاری از این افراد را مصادره می‌کند و بین ایرانیان مسلمانی که در عملیات، قلع و قمع جنایتکاران کربلا شرکت داشته‌اند تقسیم می‌کند و این مورد یکی از خدمات قابل توجهی است که وی به حکومت مختار انجام داد.

رجبی‌دوانی در باره شخصیت «کیان» گفت: در حقیقت اوست که از سوی مختار مأموریت برخورد و دستگیری و هلاکت جنایتکاران کربلا را بر عهده دارد و اشراف خائن کوفه که جنایتکاران اصلی کربلا بودند به شدت از نام او وحشت داشتند. وی ادامه داد: آنها «کیان» را «باز شکاری» لقب داده بودند؛ به این معنا که باز بر روی شکار فرود می‌آید و چنگال‌هایش را در بدن طعمه فرو می‌کند؛ لذا «کیسان» نیز بر قاتلان اهل بیت علیهم‌السلام فرود می‌آید و آنها را به هلاکت می‌رساند و نابود می‌کند.

این پژوهشگر تاریخ اسلام اظهار داشت: «کیسان» بسیار به مختار وفادار بود و تا پایان کار نیز با وی همراهی می‌کرده است؛ هنگام نبرد «کیان» مصعب بن زبیر» که برای جنگ با مختار آمده بود، سرسختانه و فداکارانه با مختار در برابر دشمن ایستاد و در جریان این نبرد همراه با مختار کشته شد.

رجبی دوانی درباره نام کیان در مجموعه مختارنامه گفت: البته این فرد در فیلم مختارنامه به اشتباه «ابوعمره» نامیده می‌شود در حالی که نام اصلی او «ابوعمره کیسان» است که حتی نام «کیسان» نیز به نقل از یکی از دست‌اندرکاران این فیلم به دلیل راحتی تلفظ برای ایرانیان و ملموس بودن نام «کیان» از «کیسان» به این نام تغییر پیدا کرده است. وی خاطرنشان کرد: به هر صورت «کیان» یک وجود حقیقی است و زحمات زیادی را چه در جهت قیام مختار و چه در قصاص قاتلان اهل بیت علیهم‌السلام و یاران ایشان کشیده است و جای مدح و تکریم از این شخصیت وجود دارد.

* ایرانیان بعد از قیام مختار انگیزه و اعتماد بیشتری برای حضور در عرصه‌های سیاسی را یافتند

رجبی دوانی درخصوص نقش ایرانیان در قیام مختار گفت: تا پیش از اینکه مختار ایرانیان را به این صورت به عرصه بیاورد و به آنها پست و مسئولیت دهد آنها برخلاف شمار قابل توجهشان در عراق و علی‌الخصوص در کوفه که گفته می‌شود - در بعضی از مواقع بیش از نیمی از جمعیت کوفه را ایرانیان تشکیل می‌دادند - به دلیل تبعیضی که از زمان خلیفه دوم بر ایرانیان مسلمان می‌گذاشتند، آنها در عرصه سیاسی و اجتماعی به حساب نمی‌آمدند و این مسئله به گونه‌ای تبیین شده بود که خود ایرانیان نیز پذیرفته بودند نمی‌توانند خودی نشان دهند و نمی‌توانند در عرصه سیاسی و اجتماعی تأثیرگذار باشند.

وی در ادامه خاطر نشان کرد: البته امیرالمومنین علیه السلام و امام مجتبی علیه السلام ایرانیان را در زمان خودشان، از حقوق برابر با اعراب برخوردار کردند و به آنها بها دادند؛ اما تا زمانی که آن بزرگواران در قید حیات بودند خیلی از ایرانیان با توجه به این لطف امیرالمومنین علیه السلام باور نداشتند که می‌توانند تأثیرگذار باشند.

رجبی دوانی بیان داشت: البته در فاصله صلح امام حسن علیه السلام تا قیام مختار، ظلم بسیاری بر ایرانیان روا شد و خیلی از این افراد را یا کشتند یا تبعید کردند و به گونه‌ای شده بود که بعضی از ایرانیان چنان به جان آمده بودند که برای پایان دادن به وضعیت موجود حتی به قیام خوارج نیز می‌پیوستند و ایرانیانی که در قیام خوارج نفوذ کرده بودند، اعتراض خودشان را به این وضع موجود به این روش نشان می‌دادند.

* رمز موفقیت مختار به صحنه آوردن ایرانیان بود

کارشناس برنامه «هنگام درنگ» در ادامه افزود: به توجه به قیام مختار، ایرانیان با وفای کامل به اطراف مختار حلقه زدند و به قیام او پیوستند تا بتوانند اعتراض خودشان را عنوان کنند و مختار نیز با توجه به زیرکی خود می‌دانست اگر به ایرانیان بها دهد با کمک این افراد می‌تواند موفق شود و اگر صرفاً می‌خواست به عرب‌ها بها دهد، نمی‌توانست موفق شود؛ زیرا او می‌دانست اعرابی که به اهل بیت پیامبر رحم نکردند، به مختار نیز رحم نمی‌کنند و حتماً در لحظات اصلی او را رها خواهند کرد. رجبی دوانی در پایان گفت: معتقدم رمز موفقیت مختار به صحنه آوردن ایرانیان و استفاده از وفا و توانایی آنها بود؛ لذا می‌بینیم سپاهی نیز که به سوي شام روانه می‌کند؛ به فرماندهی ابراهیم‌بن مالک اشتر است. بنا بر نقل تاریخ، شاهدان گفته‌اند که در اردوی ابراهیم‌بن مالک، صوت عربی شنیده نمی‌شد و عموماً فارسی صحبت می‌کردند که نشان از کثرت ایرانیان در این سپاه دارد.